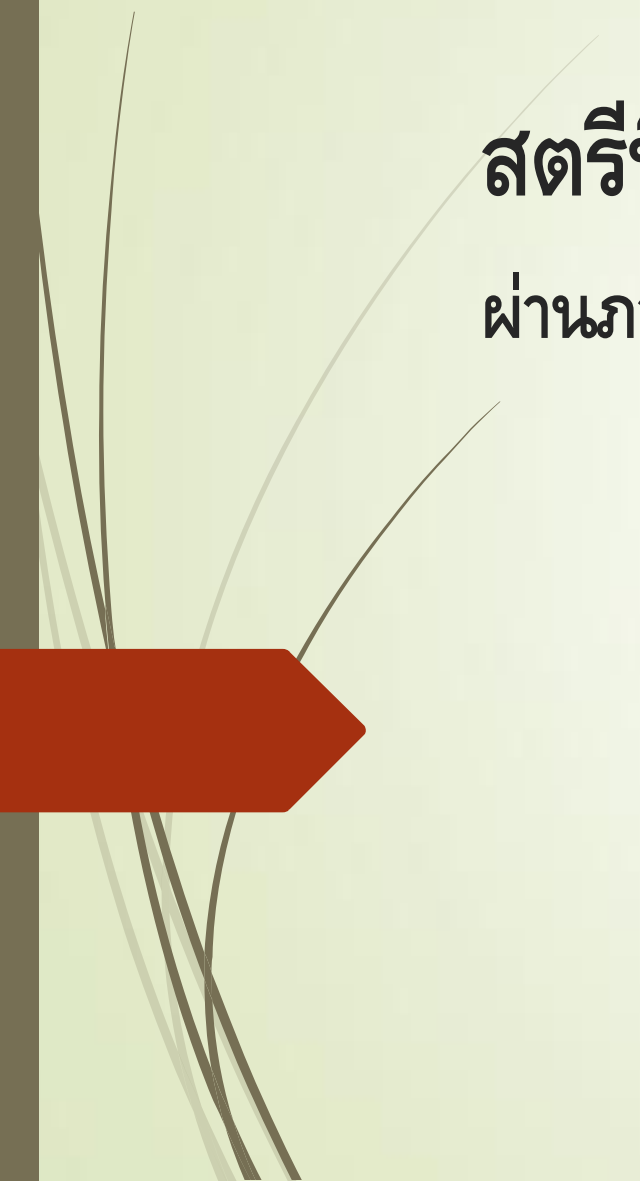

สตรีนิยมและการคลี่คลายสู่จิตวิญญาณหญิง

ผ่านภาพผู้หญิงในงานกวีนีพจน์ มาร์ช เพียร์ซี ค.ศ. 1970-1975

ผ.ศ. ศรวณีย์ สุขุมวาท

26 พ.ย. 2559

Spirit = ลมหายใจ / ชีวิต / วิญญาณ (ภาษาละติน)

= ผี

= พลังงานในธรรมชาติ

ธรรมชาติมีชีวิต / มีวิญญาณ

Ecology

นิเวศ

House-Home

Spirituality

จิตวิญญาณ

รากของ ecology = oikos

การเคลื่อนไหวของสตรีนิยมสู่จิตวิญญาณหญิง (ค.ศ. 1965 – 1975)

- สตรีนิยมแนวถอนรากถอนโคน (Radical Feminism)
(ปลายทศวรรษที่หกสิบ)
- กลุ่มสร้างจิตสำนึก (Consciousness Raising Group)
- เรื่องส่วนตัวคือเรื่องการเมือง (Personal is Political)
โดย *Sheila Robotham*

Female Bonding / Sisterhood

Sisterhood is Powerful – *Robin Morgan* (ค.ศ. 1970)

-
-
- ➡ ข้อสังเกต นวนิยาย vs กวีนิพนธ์ กับการนำเสนอองานภายใต้ร่มเงา “Ecocriticism”
 - ➡ กวีนิพนธ์ในฐานะพลังทางปัญญา ทางสังคมร่วมสมัย : ประสพการณ์ จากวรรณคดีไทย อังกฤษ อเมริกา ฝรั่งเศส และเยอรมัน ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร. เจตนา นาควัชระ หัวหน้าโครงการ (พ.ศ. 2538-2541)

มาร์ช เพียร์ซี (Marge Piercy) (ค.ศ. 1936-)

➤ **To be of Use** (1970-1972) (5 บท)

➤ **Living In the Open** (“Homesick” ค.ศ. 1973)

➤ **The Twelve-Spoked Wheel Flashing**

“The Window of the woman burning” (ค.ศ. 1975)

เอเดรียน ริช (Adrienne Rich)

(ค.ศ. 1929 -2012)

➤ บทความ “When We Dead Awaken :

Writing as a Revision” (ค.ศ. 1971) สมาคมภาษาศาสตร์ใหม่ สหรัฐอเมริกา

➤ การสร้างจิตสำนึก “The sleep walkers are coming awake, and for the first time, this awakening has a collective reality.”

➤ การมองใหม่ (Revision) = “The act of looking back, of seeing with fresh eyes, of entering an old text from a new critical direction.”

➤ “Writing is re-naming : Imaginative transformation of reality”

หน้าที่กวี : To question, to challenge, to conceive of alternatives

งานกวีนิพนธ์มาร์ช เพียร์ซี ต้นทศวรรษเจ็ดสิบ (ค.ศ. 1970-1971)

ภาพผู้หญิงที่โดนแซ่แข็ง / ถูกกรีดรอน / ถูกลดทอนความเป็นมนุษย์

- “The Work of Artifice”
- “The Secretary Chance”
- “What You Waited for”

ภาพผู้หญิงเริ่มฟื้นคืนสติ ตื่น สู้สำนึกตระหนักรู้

Sleeping Beauty

Who shall wake you up,

If you don't yourself

– *Judy Grahm*

ภาพผู้หญิงเริ่มฟื้นคืนสติ ตื่น สู้สำนึกตระหนักรู้

บทกวี ***Unlearning to not speak***

“She must learn again to speak

/starting with I

/starting with we

/starting as the infant does”

การฟื้นคืนถูกขับเค็ลื่อนด้วยความโกรธที่ถูกกระทำมายาวนาน นำสู่การเปลี่ยนแปลง

บทกวี ***Just anger***

“**Anger** shines through me / I am a **burning bush**”

“With her own true **anger** / and pleasure / and rage”.

“**Anger** storms / between me and things / **transfiguring** /
transfiguring”

การเชื่อมต่อระหว่างสตรีนิยมกับจิตวิญญาณหญิง

- 60's – Civil rights / Anti-war / Peace movement / Hippie movement
- 70's – Feminism / Ecology / Spirituality / New Age
 - Radical Feminism / Consciousness raising / Sisterhood

Awakening

Empowerment (Power from within)

Spirituality vs Religion

Spirituality vs Ecology

70's : Women's Spirituality / Goddess Spirituality / Witchcraft

ความศักดิ์สิทธิ์ (The Divine) = ความสร้างสรรค์ในจักรวาล หรือความเร้นลับสุดยอด
(*Charlene Spretnak*)

จิตวิญญาณ (Spirituality) = ประสบการณ์ที่เชื่อมกับชีวิตภายในของสิ่งมีชีวิตทั้งหมด
(*Carol P. Christ*)
= พลังจากภายในของบุคคลที่สามารถสร้างสรรค์และเปลี่ยนแปลง
ชีวิตคน (*Margot Adler*)

-
- จิตวิญญาณหญิง เชื่อมโยงกับสัญลักษณ์ทวาร = ความอุดมสมบูรณ์
ความเป็นแม่ (ธรรมชาติ) การได้รับการยกย่องนับถือ

ครรภ์มารดา = แหล่งกำเนิดชีวิต

เลือดประจำเดือน = เลือดศักดิ์สิทธิ์

ร่างกายเพศหญิง = ความศักดิ์สิทธิ์

-
- ปิตาธิปไตย (สามพันปีที่ผ่านมา) บังคับกักขังบิดเบือนให้ความศักดิ์สิทธิ์
ทั้งหมดของผู้หญิงเป็นความสกปรก ต้องปกปิด = taboo

แก่นแกนจิตวิญญาณหญิง : การกลับมามีชีวิตของเทวนารีในสำนักชุมชน

“สัญลักษณ์ของธรรมชาติความเป็นองค์รวมในโลกที่สรรพชีวิตต่างเชื่อมโยง
อย่างลึกซึ้งเป็นหนึ่งเดียวกัน”

(จากบทนำของ ***The Politics of Women's Spirituality***) (ค.ศ.1994)

ภาพต้นแบบเทวนารี (Goddess archetype)

เป็นการนำเสนอโดย *Jean Shinoda Bolen* (**Goddesses in Every Woman**) (ค.ศ.1985)

- ➡ แนวคิดภาพต้นแบบ (archetype) ของ *Carl G. Jung* (แรงขับภายในที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคน)
- ➡ พวกผู้หญิงอาจไม่ตระหนักถึงพลังทรงอำนาจภายในตนที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมและอารมณ์ความรู้สึกของตน
- ➡ ภาพต้นแบบเทวนารีที่สำคัญที่สุดและปรากฏในทุกสังคม **เทวนารีผู้ยิ่งใหญ่** (The Great Mother) หรือ **เทวีโลก** (The Earth Mother, Mother earth)

กวีนิพนธ์ชุด “*Laying Down the Tower*” (To be of Use) ของ เพียร์ซี กับการปรากฏเค้าร่างกายมารดา

- ▶ บทกวี “Queen of Pentacles” (ราชินีแห่งเหรียญ ไพ่ทาโรต์)
(ตรงกันข้ามกับ) ภาพเจ้าหญิงนิทรา / ต้นบอนไซ / เครื่องถ่ายเอกสาร
- ▶ “I will in any house find quickly, like my sister the cat, /
the most comfortable chair”
อยู่บ้านชายทะเล / ทำสวน / มีชุมชนเพื่อนฝูง /
เปิดตู้สัมผัสทั้งห้าและธาตุทั้งมวล

การเชื่อมต่อ / ปรากฏ**เงาร่าง**มารดา / การปลูกสร้างชีวิต / ความมั่นใจมีอิสระ

“I want to grow into the benign mother with open hands healing and fertile”

ภาพต้นแบบหญิงดิบเถื่อน (Wild Woman)

ในหนังสือ ***The Woman Who Runs with the Wolves*** (ค.ศ. 1995)

โดย *Clarissa Pinkola Estes*

- Wild Woman ลักษณะธรรมชาติดิบๆ แฝงแฝงในการรับรู้ของผู้หญิง
“There are times when we experience her, it makes us mad with wanting”
- “Powerful forces filled with good instincts, passionate creatively, and ageless woman: who represents the instinctual nature of woman”

ภาพต้นแบบหญิงดิบเถื่อนและมารดาผู้โหดเหี้ยม

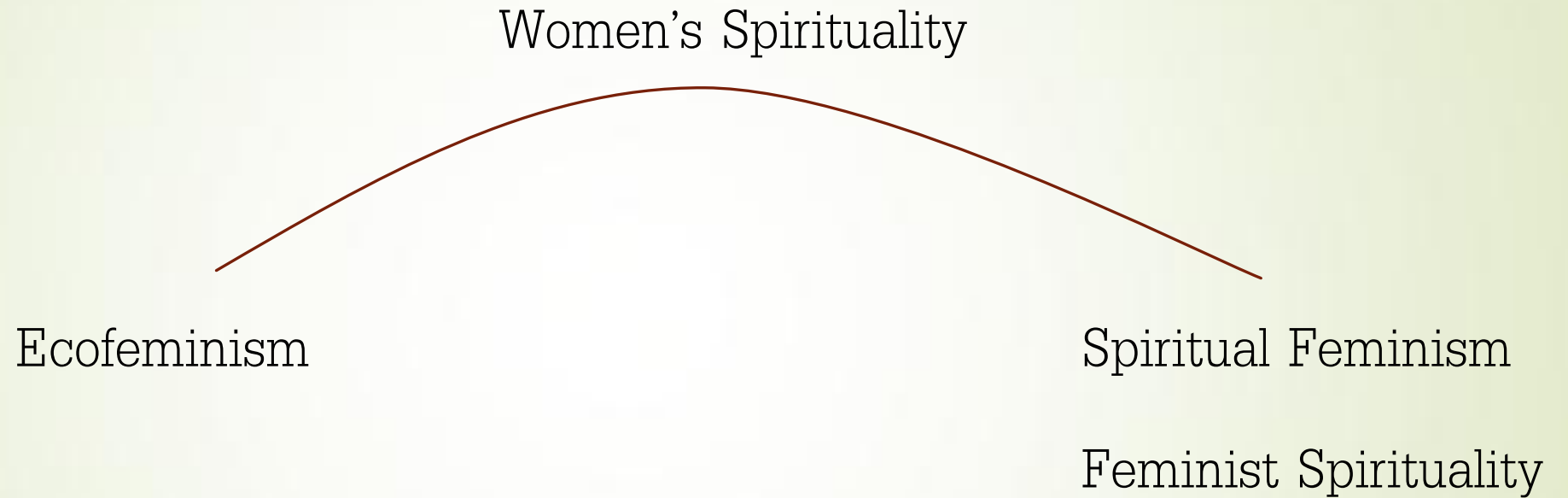
ในกวีนิพนธ์ “The Window of the Woman Burning” (ค.ศ.1975)

The Great Mother : Wild woman + Mother earth

Woman, you are :

- ➡ “Woman dancing with hair on fire”
- ➡ “The Demon of a fountain of energy”
- ➡ “The fire sprite”
- ➡ “A cougar in the belly”
- ➡ “The Green cities.....you shelter and celebrate”

Ecofeminism vs Women's Spirituality

Women's Spirituality ในวรรณกรรมไทย

On The White Empty Page โดย Chamnongsri Rutnin (ค.ศ. 1988)

“Hun-Hin”

“My Countrywomen”

“The Sunray And The Grey Stone” (Prose)

ผี (Spirit) เป็นพลังในธรรมชาติ

ผีป่า ผีน้ำ ผีฟ้า ผีต้นไม้ ผีภูเขา

เกือกภูลให้ชีวิตดำรงอยู่ได้

แม่

(เพศหญิง)

แม่น้ำ แม่ดิน แม่ข้าว

แม่แจ่ม แม่แรม แม่ออน

นิทานข้าว / แม่โพสพ : ภาพต้นแบบแม่

- ➡ จาก **แม่โพสพ** ถึง **นางแก้ว** : การลดทอนภาพต้นแบบแม่ ความศักดิ์สิทธิ์ของผู้หญิงในสังคมไทย
- ➡ **ปมนางแก้ว** ในวรรณกรรมไทย
- ➡ การมองใหม่ / การสร้างความหมายใหม่ในงาน “**มัทรี**” ของ ศรีดาวเรือง “**หม้อที่ขุดไม่ออก**” ของ อัญชัน
- ➡ จิตวิญญาณหญิงในงานรวมเรื่องสั้น **ปฐิมา** ของ นิพัทธ์พร เพ็งแก้ว